

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Sędziowie: SA Bogdan Wysocki, SA Jan Futro (spr.)

po rozpoznaniu dnia 14 listopada 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Aresztu Śledczego w P.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu zawarte w wyroku z dnia 8 sierpnia 2013 r.

sygn. akt I C 3434/11

1. zmienia zaskarżone postanowienie i w punkcie 3 zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
2. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) 64 zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego, od których zwolniony był pozwany.
3. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

Jan Futro Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy, po oddaleniu powództwa, zasądził od powoda tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 800 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd obciążył powoda jedynie częścią kosztów procesu z uwagi na jego trudną sytuację materialną. Powód był zwolniony od kosztów sądowych, przebywa w Zakładzie Karnym i nie ma żadnych dochodów. Nie posiada też wartościowych rzeczy.

Na postanowienie to zażalenie wniósł pozwany zarzucając mu wadliwe zastosowanie przepisów art. 98 § 1 k.p.c. i art. 102 k.p.c.

W konsekwencji wniósł o zmianę postanowienia i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych a nadto zasądzenia od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że przepis art. 102 k.p.c. ma zastosowanie w sytuacjach, gdy obciążenie strony kosztami byłoby oczywiście nienależne w świetle art. 98 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 czerwca 1971 r. II PZ 27/71, LEX nr 6938). Jednak odstępstwa od zasady przewidzianej tym ostatnim przepisem mogą następować tylko w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, o których mowa w art. 102 k.p.c. Fakt, że powód przebywa tymczasowo w zakładzie karnym i nie pracuje nie oznacza, że nie posiada on na wolności innego majątku.

Brak też jest jakichkolwiek argumentów za przyjęciem, że radca (...) wykonujący czynności zastępstwa procesowego Skarbu Państwa może być traktowany gorzej w stosunku do pełnomocnika powoda, co w sprawie niniejszej miało miejsce.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się zasadne.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona, która przegrała sprawę cywilną ma obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów obrony, tj. tych, które są niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Do kosztów tych zalicza się również koszty zastępstwa procesowego (§ 3). W przypadku zastępowania Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa przepis ten znajduje zastosowanie poprzez art. 99 k.p.c.

W sprawie niniejszej powód dochodził zadośćuczynienia w wysokości 300 000 zł oraz renty w wysokości po 1500 zł miesięcznie. Wysokość wynagrodzenia adwokata wynosiła zatem 7 200 zł (§ 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. nr 163 poz. 1348 ze zm.).

Ustawodawca przyznaje sądowi pewną swobodę w zasądzaniu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.) sprzeciwiają się względy słuszności, co właśnie wyraża się stwierdzeniem, że w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów (art. 102 k.p.c.).

Jak jednak wprost wynika z treści tego ostatniego przepisu w wypadkach „szczególnie uzasadnionych” sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zastosowanie tego przepisu wymaga w każdym przypadku ustalenia (i wskazania w uzasadnieniu), że istnieje taka szczególna (wyjątkowa) podstawa uzasadniająca odstępianie od reguły określonej w art. 98 § 1 k.p.c. Przepis art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany.

W szczególności nie może taką wyłączną podstawą być trudna sytuacja majątkowa strony zobowiązanej do zwrotu kosztów stronie przeciwnej. Przeciwno takiemu pogładowi przemawia jednoznacznie treść art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) zgodnie, z którym zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

Zgodnie z treścią przepisu art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) art. 108 § 2 98 § 1 i 3 k.p.c. należało do powoda ściągnąć opłatę od zażalenia, od której zwolniony był pozwany.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 6 pkt 7 oraz § 13 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1348 ze zm.)

Jan Futro Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Bogdan Wysocki